

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת חיי שרה

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

תוכן הענינים

פרשת חיי שרה

מתוך דעוא דרעזין שב"ק פר' חיי שרה תשפ"ב..... ד

מתוך שוה"ט ליל שב"ק פר' חיי שרה תשפ"ג..... ז

שב"ק פר' וידא תשפ"ד

קידושא רבא בצפרא דשבתא..... ה

דעוא דרעזין..... ז

תולדותיהם של צדיקים

הרה"ק רבי צבי הירש מדימנוב זי"ע..... יא

פרשת חיי שרה

הזה לספינה וכמו שאוי לה לספינה שאבד קברניטה המדריכה דרך ישרה שלא תכשל, כך אוי להם לבריות שאבד מהם מי שהיה מדריך להם דרך הישר במידות.

ובמדרש (בראשית רבה ס ב) איתא דאלעזר נקרא עבד משכיל (משלי יו ב), ואמר כ"ק אבי ז"ל הנוכל לומר דנקרא כך, על שם שהיה עבד אברהם והיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים (יומא כח:), וקלסתר פניו דומה לשל אברהם (בראשית רבה ס ז), וכמו שהיה אברהם אבינו ע"ה שלם במעלות השכליות והמידות כך גם אלעזר היה שלם במעלות השכליות והמידות ועל שם זה נקרא עבד משכיל.

הנה כתיב בפסוק ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם, ויאמר בת מי את וגו' (בראשית כד כב-כג). ובספר בית ישראל (גור, עמ' סב) מבאר פסוק זה, שהיה בטוח בזכות אמונה

ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו וגו' (בראשית כד ב).

ב"ק אאמו"ר זי"ע דיבר בקדשו בהאי פרשתן, ופתח ואמר דאיתא כגמרא (בבא בתרא צא.) אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו, אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטא.

והמהרש"א מדקדק על כפל הענין, ופירש בזה שהיה אברהם שלם במעלות השכליות ומדות, והיה מודיע לבריות מציאותו ברוך הוא, גם הורה להם דרך ישרה במידות, והוא אשר ספרו בהספד מעלתו במעלות השכליות, אוי להם לעולם דהיינו הבריות שאבד מהם המורה להם על מנהיגו של עולם, שיש לעולם מנהיג ואין עולם נהג כמנהגו, ועוד ספרו במעלות מידותיו אוי לה לספינה וכו' שדומה העולם

המידות, כהמהרש"א דלעיל, כשמסתלק הרבי שממנו אפשר לקבל אמונה פשוטה ומדות טובות, על זה אומרים אוי לו לעולם שאבד מנהיגו ואוי לה לספינה שאבד קברניטא, שנסתמו מעיינות החכמה ואין ממי ללמוד ולקבל יותר ענייני אמונה ומדות.

והוסיף כ"ק אבי ז"ל לפרש בזה מה שאמרו חז"ל (בראשית רבה ס ה) יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים, שעבדי אבות היו דבקים ברבותיהם וקבלו מהם אמונה ומדות, ויפה יותר לשמוע ולקבל מהם מה שראו, למדו וקבלו אצל האבות באמונה ומדות, יותר מלשמוע תורה מהבנים, שתורה בלי האמונה פשוטה והמידות טובות של האבות אין לה ערך, ולכן יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים.

ויש להוסיף על דברי כ"ק אבי ז"ל, שבאמת שתי עניינים אלו אמונה ועבודת המדות קשורים אלו באלו, שמי שהוא מאמין באמונה שלימה שהבורא הוא בורא ומנהיג של כל העולם, אזי אינו כועס כשפוגעים בו, יען שהוא מאמין שהכל מאתו ית"ש, ושהאדם שפגע בו הוא רק שלוחו של מקום, ולכן אינו כועס.

פשוטה שה' הצליח דרכו, וענה לתפילתו שבקש ועשה חסד וגו' (שם פסוק יב), ולכן נתן לרבקה אמנו ע"ה את הצמידים עוד לפני שידע מי היא, והאם היא ראויה ליצחק, ובזה שביקש ועשה חסד וגו' ואחרי זה נתן הצמידים עוד לפני ששאל בת מי היא, על ידי זה תיקן מה שפגם לפני כן באמונה פשוטה, כששאל את אברהם אולי לא תאבה האשה וגו' (שם פסוק ה) והתחזק באמונה פשוטה, וזהו מה שנאמר באליעזר המושל בכל אשר לו (שם פסוק ב), שמשל בתורת רבו, שזה האמונה פשוטה שלימד אברהם לכל באי עולם, עתדה"ק עיי"ש.

וגם כל הניסיון שניסה אליעזר את רבקה אמנו ע"ה היה לראות אם היא מושלמת במידות טובות. והיינו שהיה דבוק בתורת רבו באמונה פשוטה בכורא עולם, ועבודת תיקון המידות, וזהו שהיה נקרא עבד משכיל, על שם שהיה שלם כאברהם רבו במעלות השכליות והמידות.

על מנת להאמין באמונה פשוטה ולסגל מדות טובות צריך להיות דבוק ברבי, כמו שהיה דבוק אליעזר ברבו אברהם, שכל ענייניו היה ללמד את העולם אמונה פשוטה ותיקון

תן לו משלו כי אתה ושלך שלו, ולכן אינו קשה בשבילו לתת את כספו לצדקה, משא"כ האדם שחושב שזה כספו שהגיע לו ביגיעת כפיים, קשה לתת מכסף שלו לעניים. הרי נמצאינו למדים שאמונה ומדות הולכים בד בבד.

כמו כן מי שהוא מאמין באמונה שלימה, אין לו נסיון בענייני צדקה וחסד, כי הוא מאמין שלה' הארץ ומלאה, וממילא הצדקה שהוא נותן, אין זה שהוא נותן ממון משלו, אלא שזה ממון שחנן אלקים את עבדיך, כמו שאיתא בחז"ל (אבות ג ז)

מתוך רעוא דרעוין שב"ק פר' חיי שרה תשפ"ב

יצא אליעזר זה כמה ימים, וכתב לבאר שאיתא בספרי קבלה שהשם של קפיצת הארץ הוא אהו"ה, והוא ראשי תיבות של א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, והראשי תיבות של ו'אבא ה'יום א'ל ה'עין הוא ג"כ כהשם הנ"ל,

אך עדיין צריכים למודעי אם קפצה לו הדרך או אם הוא קפץ לדרך, אך שהשם של קפיצת הדרך הוא ביושר אהו"ה כמו שהוא יוצא מראשי תיבות של א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, וכאן השם של ו'אבא ה'יום א'ל ה'עין הוא להיפך והא"ה, מכאן מוכיח רש"י שקפצה לו הארץ פירוש שהארץ קפצה אליו.

ואבא היום אל העין וגו' (בראשית כד מב). וברש"י, ואבא היום - היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ.

זקני העבודת ישראל מביא בשם מרן הבעל שם טוב זי"ע שמהפסוק 'ואבא היום אל העין' יוצא השם לקפיצת הארץ, וזה פירוש היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ, פירוש מכאן גופא מדברים אלה שבוה המאמר יוצא השם של קפיצת הדרך.

בספר אוהב ישראל (השמטות) כתב, מגין לרש"י מכאן שקפצה לו הארץ, היכי מוכח זאת בקרא, שמא

הן דברנו מוסבים על צירופי שמות וכוונות וייחודים שמונחים בפרשה זו של עבדי אבות, וישנם אלה שיאמרו שמדברים דברים שהוא מעל השגתינו, והאמת שגם אני בתוך עמי יושבת ואין לי השגה בדברים אלו, אמנם גם בכוונות ושמות אלו יש כוונות שגם פשוטי עם יכולים להבינם.

בספר נטע שעשועים מזקני הרה"ק רבי נטע מחלם זי"ע^א מבאר על דרך שאמרו חז"ל (חולין צא:): על הפסוק (בראשית כה יג) הארץ אשר אתה שוכב עליה וגו' מאי רבותיה אמר רבי יצחק מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו, פירוש כי הצדיק מעלה כל הכוחות והתאוות של העולם הזה להקב"ה ומביא אותם אל האחדות, ממילא כמל כל העולם תחתיו והכל תחת רשותו. וזהו קיפול הקב"ה תחתיו, כי יעקב אבינו בודאי העלה כל הכוחות והחיות שבארץ, והיה כל הארץ תחת רשותו בשורש אחד.

וזהו פירוש הפסוקים בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ (שם א א), משמע שהשמים נבראו מקודם. ואח"כ כתיב ביום עשות ה' אלוקים ארץ ושמים (שם ב ד), משמע שהארץ נבראת מקודם. והפירוש כי מקודם בשעת הבריאה היה השמים קודמים, ואח"כ כשישראל מעלים כל העולם הזה וכל הכוחות להקב"ה אזי נברא הארץ קודם לשמים, כי כל הבריאה היה בשביל ישראל שעלו במחשבה (בר"ד א ד), וכשהם מעלים העולם הזה לשרשו הן הם מעלים למדריגה יותר גבוה ונשגבה משמים.

דבריו הקדושים מאירים לנו הדרך להבין שמה שאמרנו שהשם של קפיצת הדרך יוצאת מראשי תיבות של א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, הכוונה על פי פשוט הוא שיהודי שמתנהג בדרך ישראל סבא על פי תורה, ממילא כל הבריאה נהיית משועבד אליו, ועל דרך זה יכול לזכות לקפיצת הדרך.

מתוך שוה"ט ליל שב"ק פר' חיי שרה תשפ"ג

א. הרה"ק רבי נטע מחלם זי"ע היה זקינו של הרה"ק רבי אלעזר מנדל מלעלוב זי"ע, שרבי אלעזר מנדל היה חתנו של הרה"ק רבי צבי בנו של הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, ורבי צבי הנ"ל היה חת של רבי נטע מחלם.

שב"ק פר' וירא תשפ"ד

קידושא רבא בצפרא דשבתא

למצוא הפתח כדי לשבור הדלת, כאמרם ז"ל (עירובין יט). רשעים אפילו עומדים בפתחו של גיהנם אינם חוזרים בתשובה.

והנה דקדק האדמו"ר מהרי"ד **מבעלזא זצ"ל** (שבשבוע הבעל"ט כ"ב מרחשון יחול יומא דהילולא דיליה) בהאי קרא דבתחילה קראו הכתוב דלת, 'לשבור הדלת' (בראשית יט ט), 'ואת הדלת סגרו' (שם פסוק י), ולבסוף כתב 'וילאו למצוא הפתח'.

ומבאר הכוונה, דהשי"ת ברוב רחמיו רצה לפתוח להם פתח לתשובה, ולכן הכה אותם בסנוורים למען יתבוננו במכתם, והיה להם פתח לחזור בתשובה, אבל הם ברשעתם גלאו למצוא הפתח של תשובה ולא שבו מדרכם.

דברים אלו מתאימים מאוד למצב שבו אנו נמצאים בתקופה זו,

ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנוורים מקמן ועד גדול וילאו למצוא הפתח (בראשית יט יא). ומפרש רש"י 'בסנוורים' - מכת עורון, ורש"י כנביא מפרש (מלכים ב ו יח), שסנוורים הוא חולי של שממון, שרואה ואינו יודע מה הוא רואה.

בחומש שימה בפייהם מביא מהפרדס יוסף שכתב בשם ספר ישועת מלכו שמכת סנוורים היא מין עוורון המרבה את הדבר הנראה, ופתח אחד נדמה כפתחים הרבה, ולכן גלאו למצוא הפתח האמיתי, ומביא שם עוד בשם ספר שכל טוב שסנוורים הוא דרך שגעון ועורון, סבור לראות ואינו רואה, וכשיש לו לילך כאן הולך במקום אחר, ולפיכך 'וילאו למצוא הפתח', כי כשהיו סבורין לילך אצל הפתח היו הולכין למקום אחר.

הספורנו מבאר הכתוב, שאף על פי שהיו מוכים בסנוורים, מרחו

שהרי כולנו מודעים למה שקרה לעם ישראל בשמחת התורה, שכל הרשויות היו במצב של הוכו בסגורים, ועצם ההתבוננות בכל מה שקרה איתנו מעורר בנו הצורך לחזור בתשובה.

ובענין התעוררות זו צריכים לדעת, שמטבע האנשים הוא להתעורר בענין התשובה של הזולת, דהיינו שהשני צריך לחזור בתשובה, אולם צריכים לדעת שהתעוררות לתשובה צריכה להיות אצל כל אחד ואחד, שאנחנו נחזור בתשובה ונתקן מה שצריכים לתקן.

אמנם האדם צריך לראות לנצל פתח זו של התעוררות לתשובה, שח"ו לא נהיה מאלה שהם בבחינת 'וילאו למצוא הפתח', ואינם זוכים לחזור בתשובה.

ואם רוצים לדעת איך זוכים לתשובה, הרי כתב לנו הבעל המורים על

הפסוק 'ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם, ו' במסורה, דהיינו שכתוב ו' פעמים התיבה 'ונשובה' בתנ"ך, 'ונשתחוה ונשובה' שכתוב כאן, 'נתנה ראש ונשובה' (במדבר יד ד), 'לכו ונשובה' (שמואל א ט ה), 'נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה' (איכה ג מ), 'השיבנו ה' אליך ונשובה' (שם ה כא), 'לכו ונשובה אל עיר ה'" (הישע ו א), בזכות אברהם שאמר נשתחוה ונשובה זכו ישראל לעשות תשובה, והיינו 'לכו ונשובה', 'נחפשה דרכינו ונשובה', 'השיבנו ה' אליך ונשובה', ובזכותם הגליות מתקבצות 'לכו ונשובה אל עיר ה'".

והנה איתא מהבעל שם טוב שיש סגולה בפסוק זה שמסוגל לכטל דינים ולהמתיקן, ויעזור השי"ת שימתקו הדינים לבני ישראל, וזכותו של אברהם אבינו יגן עלינו שנוכה לתשובה שלימה, ולקיבוץ גלויות בביאת גוא"צ כב"א.

רעזא דרעזין

שתפילתו של אברהם אבינו לא נתקבלה. הנה בהשקפה ראשונה חשבתי שיש לומר שהסיבה שתפילתו של לוט נתקבלה, מפני שהיה תפילה מאדם הנמצא בעמק הבכא, משא"כ תפילת אברהם שלא היה שם, אולם ידועים דברי חז"ל (ברכות ה:): שאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים, א"כ אדרבא, שתפילתו של לוט לא הייתה אמורה להתקבל ותפילתו של אברהם שלא היה בתוך הענין כן היתה צריכה להתקבל.

ובענין זה זכורני שבעת שפרצה מלחמת המפרץ, שרר אז פחד גדול בארץ ישראל מפני הצורך מעיראק שאיים להשמיד את כל ארץ ישראל היל"ת. בשנים אלו הייתי אז אברך בכולל של ישיבת לייקווד, והגיע אז המשגיה הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א לעורר את תלמידי הישיבה, ובתוך דבריו אמר: 'אני נוסע הערב חזרה לארץ ישראל, ואמרו חז"ל (ברכות ה:): 'אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים', אנחנו בני ארץ ישראל לא יכולים להתפלל די, לכן אני מבקש ממכם שאתם תתפללו בשבילי ובשביל תושבי ארץ ישראל'. וענין זה כמו שאמרנו, שמו

כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט ונו' (בראשית יח יט).

החובת הלכנות (בפתיחה לשער הבמחון) כותב, שהבטוח בה, יהיה גורם לתקנת עירו ולדחות הפגעים מעל אנשי מקומו, כמו שכתוב (משלי י כה) 'צדיק יסוד עולם', ובענין לוט בצוער.

הנה לוט זכה להציל את העיר צוער על ידי תפילתו לה', וכמו שנאמר 'ויאמר לוט אלהם אל נא אדני, הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פן תדבקני הרעה ומתי, הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והוא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער הוא ותחי נפשי' (בראשית יח כ-ב). וכמו שמפרש רש"י שם 'אל נא אדני' - רבותינו אמרו (שבועות לה:): שם זה קודש, שנאמר בו להחיות את נפשי, מי שיש בידו להמית ולהחיות, ותרנומו בבעו כען ה'.

ובאמת צריכים להבין איך נתקבלה תפילתו של לוט על צוער שהיתה אחת מערי סדום בעוד

שנמצא בתוך הצרה אינו יכול להתפלל מפני שאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים. וא"כ צריך להבין איך פעלה תפילת לוט במקום שתפילתו של אברהם אבינו לא פעלה.

ויש לומר על דרך משל לבקבוק שלא הצליחו לפתוח הפקק, וכמה אנשים ניסו מזלם לפתוח הבקבוק ולא הצליחו, ולכסוף הגיע אחד והצליח לפתוח הבקבוק, וכולם רעשו איך הוא הצליח לפתוח במקום שכולם ניסו ולא הצליחו, אך האמת, כי סיבת הצלחתו באה מפני שכל אחד ואחד שניסה לפתוח עשה פעולה קטנה בפתיחת הבקבוק, עד שלכסוף כשהגיע הבקבוק לאחרון שפתח היה הבקבוק כמעט פתוח, ובפעולה קטנה הצליח להשיל הפקק.

כך היו הדברים אצל לוט ואברהם, שלוט פעל עם תפילתו בזכות כל התפילות שהתפלל אברהם אבינו, והגם שתפילות אלו לא פעלו בשעת מעשה, אולם לכסוף כשהתפלל לוט קיבלו תפילתו בזכות תפילות אלו של אברהם אבינו.

בעודנו מדברים מענין התפילה אספר מעשה נורא על כחה של תפילה שבאה מעומק הלב. היה בחור

של"ע ירד מהדרך הישרה ותכנן לנסוע למסיבת הגיהנום שהיתה ביישובים ליד עזה. ההורים הכאובים ניסו בכל דרך לשכנעו שלא יסע למסיבה, אך הוא באחת שכבר שילם הון רב לקניית כרטיס למסיבה וממילא אין טעם לשכנעו שלא יסע. בזמן הדלקת הנרות בערב שמחת תורה התפללה אמו תפילה חרישית מעומק לבה השבור על בנה שלא יסע למסיבה.

למעשה הבן יצא לדרכו, ופתאום נהיה כל גופו כבד עליו והרגיש שלא בטוב, הוא חזר לביתו לקחת איזה כדור כדי לייצב את מצבו, וניסה עוד פעם לצאת לדרך. באמצע הדרך הרגיש סחרחורת וכל גופו החל לרעוד. בלית ברירה חזר לבית, וכשהגיע לבית כבר הרגיש טוב והלך לישון, והנה באותה מסיבה בשמחת תורה נהרגו ארבע מחבריו, והוא ניצל בזכות התפילות של האמא, הרי אנו רואים כמה חשוב ענין התפילה.

בבני יששכר (אדר ג ב) כתב, שאמונה מצד הקבלה הנה הוא בירושה עד אברהם אבינו, שהבטיחנו יוצרינו באמרו לאברהם, 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו, ושמרו דרך ה' ופירושו 'ידעתיו', שהשפיע בו השי"ת כח הדעת, וממנו

בוזה, שאנו זוכים ומקבלים טובה בזכות אברהם אבינו שעמד בכל נסיונותיו, ולפיכך קראו התנא כאן אבינו.

ומבאר דבא לרמוז במה שנוצר אבינו, כי בזה אנו בנים והוא אבינו

כעין 'שאל אביך ויגדך' (דברים לב ז), להתקשר בכוחו של אאע"ה שעמד ב' נסיונות, ויכול האדם מכה זה לעמוד ג"כ בנסיונות העוברים עליו בעבודת ה'.

הנה איתא מהרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש ז"ע, שמה שנוצר במשנה 'ועמד בכולן', היינו ענין התפילה, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ו:): אין עמידה אלא תפילה, וכונת התנא שבכל ניסיון נתעמף אברהם אבינו לפני השי"ת שיוכה להתנבר עליו.

ובאמת מוטל על כל יהודי שעומד לפני ניסיון, לעמוד ולהתחנן על נפשו שיהיה לו כח לעמוד בניסיון, אמנם צריכים לדעת שאברהם אבינו כבר התפלל בשביל כל אחד מישראל עד סוף הדורות בעת שיעמוד בניסיון שיצליח לעמוד בזה ולא יפול ח"ו.

והנה העקידה היה ניסיון בענין האמונה, כמו שכתב רש"י (בראשית כב יא), אמר אברהם להקב"ה, אפרש לפניך את שיחתי, אתמול אמרת

וימשך לזרעו אחריו בציווי, ותבוא להם האמונה בירושה במטע ממילא. וכעניין שאמר דוד לשלמה בנו, 'דע את אלוקי אביך' (דברי הימים א כח ט), היינו אמונה בקבלה מהאבות.

ויש לומר לפי דבריו שפסקו זה מרמו על אמונת ה', שכוונת הקרא באמרו 'כי ידעתי', הוא ענין של אהבה וחיבה, כמו שנאמר 'והאדם ידע את חוה אשתו' (בראשית ד א), וחלק מהבחינה של אמונה ובטחון מגיע להאדם ע"י ידיעתו שהוא אהוב אצל קונו, וענין זה מביא את האדם לכמוח בה'. והנה חיבה יתירה זו קיבלנו מאברהם אבינו בירושה מדור דור, וזהו 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו'.

איתא במשנה (אבות ה ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ע"ה ועמד בכולם, להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו ע"ה.

הבית ישראל מביא מה שכתב התוספות יום טוב, שבמשנה נזכר כאן 'אברהם אבינו', דלא כמו שאיתא במשנה הקודם אברהם סתם, עשרה דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו וכו' עד שבא אברהם וקבל שכר כולם, שלא נכתב 'אברהם אבינו', והמשנה בא להורות

בשעת הניסיון, הוא בכדי שיוכל אברהם אבינו להנחיל כח זו של ההתגברות הניסיון להדורות אחריו, שגם דורות אלו שלא יהיו באותה מדרגה של קדושה כמו אברהם אבינו, גם הם יהיו להם כח ההתגברות בענין הניסיון.

הנה גם אנו עוברים בימים אלו נסיונות בענין האמונה, כשכל אחד חושב לעצמו, איך יכול להיות שביום שמחת התורה, יום שמסמל ענין אהבה וחיבה בין הקב"ה וכלל ישראל, יוכל לקרות כאלו הריגות ורציחות, אמנם צריכים אנחנו להתחזק באמונה שלימה, שכל מה שהיה זה הכל בהשגחת ה' והכל הוא לטובתנו.

ועל זה אנו מתפללים ומתחננים להשי"ת, שישפיע עלינו רוב רחמיו וחסדיו, וישמור אותנו מכל צרה וצוקה, ויתן לנו הכח והעזו לעמוד בנסיונות אלו, שנאמין באמונה שלימה בהשגחת ה'. אמנם צריכים אנו לדעת שבתפילות אלו, כבר הקדים אותנו אברהם אבינו להתפלל בעדינו, ובזכותו יקבל השי"ת את תפילתנו.

יעזור השי"ת שבזכות אברהם אבינו נזכה לאמונה שלימה, ולעמוד בכל נסיונות החיים, עדי נזכה לכיאת גוא"צ בב"א.

לי כי ביצחק יקרא לך זרע, וחזרת ואמרת קח נא את בנך, עכשיו אתה אומר לי אל תשלח ירך אל הנער. ובענין זה נודע חיבתו של אברהם אבינו, ואברהם אבינו הנחיל ענינה של חיבה זו ירושה לדורי דורות, שגם הדורות אחריו יוכלו לעמוד בנסיונות אלו של אמונה.

הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זצ"ל (שבשבע הבעל"ט כ"ב מרחשון יחול יומא דהילולא דיליה) מבאר מה שכתוב בפסוק 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו', שבאומרו 'אחריו' הורנו שצריך לגדל בניו באופן כזה, שאפילו כשאינו רואהו, כשהוא שלא בפניו, ג"כ 'ושמרו דרך ה''. על דרך ששמע מאביו הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע, בביאור הכתוב 'ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך' (דברים י"א ט), גם כשאתה בדרך ידברו בם.

והנה זקני הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, שכל הרעש מעקידה והניסיון הוא מחמת שכאשר הקב"ה רוצה לנסות את האדם אזי לוקח ממנו כח עבודתו וקדושתו, רק הרשימה נשאר אצלו.

ויש לומר שהטעם שהקב"ה לקח מאברהם אבינו כל המדרגות שלו

תולדותיהם של צדיקים

עובדות וסיפורים על צדיקי הדורות
שיז"ד הל בשבוע הבעל"ט

הרה"ק רבי צבי הירש מדימנוב זי"ע
ל' חשוון תר"ז

הרה"ק הרבי ר' הערש מדימנוב זי"ע היה משמש אצל הרה"ק הרבי ר' מענדל מדימנוב זי"ע, והיה נדמה כאיש פשוט ותמים מאוד, ובהגיעו לפרקו לא מצאו מי שיתעסק עבורו לשידוך ראוי, והר"ר מענדל'ה היה מצטער מאוד מכך שמשמשו אינו מצליח למצוא את זיווגו, ועד שעשה עליית נשמה לשמים לשאול שיגידו לו היכן נמצאת אותה הראויה להשתדך עמו, ומאז הפסיק לעסוק בענין השידוך להר"ר הערש.

עד שלאחר זמן מה פנה לפתע הר"ר מענדל'ה זי"ע למשמשו שהיה נקרא "הערש משרת", והחל לצעוק עליו: "גנב שכמותך, מאז שהנך מסתובב בביתי אתה גונב את רכושי, לכן תועיל ותצא מביתי", וכך גירשו מביתו בבושת פנים, ובני הבית השתוממו למראה זה בפרט שהר"ר מענדל'ה היה תמיד מכבד ומעריך את הר"ר הערש.

הידיעה התפשטה כאש בשדה קוצים שהר"ר מענדל'ה זרק את הערש משרת מביתו בטענה שהוא גנב, עד שלא הכניסוהו לאף בית ובכל בית מדרש שאליו נכנס גירשוהו תיכף ומיד, עד שמחוסר ברירה היה מוכרח לעזוב את העיירה דימנוב ולנסוע לעיירה סמוכה ששם לא רדפוהו, והיה זה בעת החורף שהקור היה עז והגשמים ניתכו בחוזק, וכך היה הולך

רגלית מאחר שלא היו בידיו די מעות לשלם עבור נסיעה, עד שעצרה לידו עגלה שבעליה ריחם על ההולך ברגל במזג אויר כזה והזמין אותה לעלות על העגלה, ולקח אותו עד לאכסניא הקרובה.

וכשנכנס לאכסניא שהו שם רק בני ביתו של בעל האכסניא, ובעל הבית שהה אז בשוק לצורך קניות עבור האכסניא שברשותו, ובינתיים התיישב הר"ר הערש סמוך לתנור להתחמם קצת מחום האש, ובעלת הבית ניגשה אליו לשאול אותו האם הוא רעב והאם ברצונו לאכול דבר מה, ענה הר"ר הערש שאכן הוא רעב מאוד אבל אין ברשותו אפילו מעט כסף כדי לשלם עבור הארוחה, והיא הגישה לו מעט אוכל על אף שלא היה לו כסף, ואכל ושתה עד שהתאושש מעט מטלטול הדרך והלך לשבת ליד התנור.

ובהגיע הזמן לשינת הלילה, ביקש מבעלת הבית שתניח לו לישון על התנור החם מאחר שאין בידו מעות לשלם לאכסניא ראויה, וכך היה שהסכימה ופרסה לו מעט קש כדי שתערב לו השינה על התנור, ונתנה בידו את מפתחות בית המרזח, ואמרה לו שהואיל ובאמצע הלילה דופקים אנשים להיכנס לתוך הבית, ויש ביניהם אינשי דלא מעלי, לכן בכל פעם שמישהו דופק יבוא אל דלת חדרה והיא תבחין האם יכול הוא לפתוח את הדלת במפתחות שבידו.

וכך היה ששכב לישון, והיה חפץ לקום בחצות הלילה לעבודת הקודש, ועוד קודם לכן נשמעו דפיקות בדלת הבית, והיו שם קבוצה של סוחרים שהיו על אם הדרך לנסוע ליריד, ובאמצע אבדו את הדרך ולכן באו לאכסניא לפוש מעט ולאכול דבר מה, והדגישו שיש בידם לשלם כמה כסף שירצו כי הם עשירים מאוד, והלך להעיר את בעלת הבית, והיא בראותה שמדובר בסוחרים אמידים תיכף ומיד פתחה את הדלת והכניסה אותם לאכסניא, והם מיד התיישבו ליד השולחן ואכלו ושתו כיד המלך, והר"ר הערש בינתיים חזר לשכב אצל התנור.

וקבוצת הסוחרים ישבו ושתו יין עד שנעשו בגילופין, והתחילו מספרים מגודל ההצלחה שראו ביריד, וכל כך שמחו עד שהתחילו לרקוד מגודל

השמחה, והמשיכו לשתות ולהשתכר, וכך היה עד שהגיעה חצות הלילה, והם לא הבחינו שהר"ר הערש ישן לצידם ליד התנור, וכשהקיץ התחילו לברר מיהו איש זה, וסיפרו להם שזהו בחור עני שלא מצא מקום ראוי לישון ולכן שכב כאן, ומיד שאלו אותו הסוחרים אם רוצה הוא לאכול, וענה שאינו זקוק לאכול, שאלו אותו אם ברצונו לרקוד עמם, שוב ענה להם שאינו חפץ בכך, והם בראותם שהוא בחור תמים, משכו אותו אל תוך מעגל הרוקדים והחלו לרקוד עמו.

אלא שלפתע עלתה בידם רעיון שיוסיף ביותר לשמחה, שלבעלת הבית הייתה בת בוגרת, והחליטו שהם ידמו חתונה בין הבחור העני ובתה של בעלת המרזח, שהוא יהיה החתן והיא תהיה הכלה, והם שכנעו את בעלת הבית שיהיה שווה לה כיון שהם ישלמו עוד סעודה לצורך ה"חתונה", וכך יוסיפו בתשלום והיא תרוויח מעות הרבה, והיא תיכף ניגשה לאפות חלות ולבשל מאכלים כיד המלך, ושחטו שם בהמות לצורך הסעודה, והעמידו חופה ונתנו להר"ר הערש לקדש את הכלה בטבעת כדת משה וישראל, וקרו את הכתובה וצעקו בקול "מזל טוב".

הבוקר אור והסוחרים פנו לילך לדרכם, ובאו אל בעלת הבית ושילמו בעד הוצאות הסעודה והחתונה של אתמול, ותיכף נסעו לדרכם, ובעלת הבית ובתה לא העלו בדעתם שהקידושין היו גמורים ונחלטים, ובלילה הלכו כל אחד לישון בחדרו והר"ר הערש חזר לישון על התנור, והר"ר הערש אכן הבין שכל גלגול המעשה הייתה פרי מעלליו של רבו הר"ר מענדל'ה ז"ע, וידע שבתה של בעלת הבית מקודשת לו, וכך חשב שמיד בבוקר יאזור חלציו ויסע לרימנוב לספר לרבו על אודות השתלשלות המעשה.

בבוקר התעורר הר"ר הערש וראה שבית המרזח ריק מאנשים, הלך והתפלל תפילות שחרית, ובאמצע התפילה חזר בעל האכסניא לבית לאחר שלא שהה בביתו כמה ימים, והבחין שבית המרזח סגור על מנעול ובריה, והסוחרים שהיו רגילים להיכנס ולשתות מעט חיכו מבחוץ שיפתחו להם את הדלת, והשתומם מאוד על פשר המעשה, וכשנכנס אל הבית מצא את אשתו ישנה על מיטתה והבית היה מלוכלך ומבולבל, ואז הבחין

בהר"ר הערש עומד בצד ומתפלל בדביקות, העיר את אשתו ושאלה לפשר מה שעניו רואות, ענתה לו אשתו שאתמול הרוויחו הם מעות די והותר שיספיק לפרנסת הבית במשך שבוע ימים ולכן אינם צריכים לפתוח עתה את בית המרזח.

לאחר זמן מה סיים הר"ר הערש להתפלל תפילת שחרית, וניגש אל בעל האכסניא ובירכו בברכת "מזל טוב", הלך בעל הבית אל אשתו ובתו ושאל אותם לזהותו של הבחור שנמצא כאן ומה פשר ברכת המז"ט שבירכו, הראתה לו בתו את הטבעת שבידה וסיפרה לו אודות החתונה שעשו כאן לדמיון בינה לבין הבחור הלז, ולפתע הבחין אף בחופה שעמדה עדיין בצד, והם חזרו והדגישו לו שמשחק החתונה התקיימה בכל פרטיה ודקדוקיה.

אלא שבעל הבית הבין שלא הייתה זאת משחק בעלמא, אלא שבתה מקודשת לבחור זה, והחל לתמוה מיהו הבחור הזה ומיהו אביו ומהיכן בא, וסיפר לו הר"ר הערש שהוא משמשו של הר"ר מענדל'ה וגירשוהו משם מאחר שחשדוהו בגניבה, ובעל הבית אכן נזכר שבהיותו ברימנוב שמע אודות המשמש הגנב שגירשו, ותיכף החל לבכות בכי מר והסביר לבתו ולאשתו שהבת מקודשת כדת משה וישראל לבחור גנב זה, וכך עלתה בידו שהוא עשיר ונכבד בעמיו ובתו זאת יחידה היא לו, והייתה צריכה להינשא דווקא לבחור גנב זה שכל העיר מלעיזה עליו, וכך בכה עד שגם אשתו ובתו החלו לבכות על מר גורלם.

חשב בעל הבית ועלתה במחשבתו רעיון, הלך והכין לו ארוחה דשנה והאכילו את הר"ר הערש והשקהו בהרחבה, ולאחר הסעודה ישב עמו והסביר לו שבתו שלו אינה מיועדת אליו כלל, ולכן יועיל בטובו לגרש את בתו וימשיך בדרכו, ולא עוד אלא שיוסיף מעות שיהיו בידו שיוכל לישא אשה אחרת הראויה אליו.

ענה לו הר"ר הערש שאינו מסכים לגרש את הכלה ולביישה, והיא המיועדת אליו מן השמים, ענה לו האב שלהיפך, שלא רק שלא תתבייש

מהגירושין אלא שהיא עוד חפצה בגט זה, אלא שהר"ר הערש לא רצה לשמוע מאום אודות גירושי הכלה, ולא הועילו ההפצרות והמעוות שהבטיח לו האב, אלא שלאחר זמן קרא האב לשני גוים שתפסוהו והניחוהו במרתף הבית, וכך איים עליו האב שרק ישחררו מכאן באם יבטיח לו שיגרש את בתו, ונתנו לפניו מעט אוכל כדי מחייתו, ובכל יום היה האב מפציר בו שיגרש את בתו, והר"ר הערש היה חוזר על מאמרו שהיא הזיווג המיועד לו ואינו מוכן לגרש אותה.

עברו כמה ימים והבין האב שבדרך זו לא ישיג כלום, אזר את חפציו ונסע ביחד עם הר"ר הערש לעיירה רימנוב להפציר אצל הר"ר מענדל'ה זי"ע שיכריח את משמשו לגרש את בתו, ועוד קודם לכן צפה הר"ר מענדל'ה מה צפוי להיות אצלו, לכן מיד הודיע על ביטול מלאכה ושכל בני העיר יתקבצו בשעה היעודה בביתו ולבושים בבגדי שבת, ולשעה היעודה פסע הר"ר מענדל'ה ביחד עם כל בני העיר אל עבר שער העיר, עד שלפתע הגיעו אל השער שני מרכבות, באחד מהם שכב הר"ר הערש קשור באזיקים ושני שומרים ששמרו עליו בל יברח, ובשני ישבו בעל האכסניא ואשתו, וכיון שנעצרו המרכבות מאחר שהדרך הייתה חסומה על ידי הציבור הגדול, ניגש הר"ר מענדל'ה אל המרכבות וקרא בקול: "מזל טוב מזל טוב", וקרא לשני השומרים שישחררו את הר"ר הערש ובירכו בברכות לרוב, וקרא לכל בני העיר שיקראו בקול גדול "מזל טוב מזל טוב".

מיד צווה הר"ר מענדל'ה שיביאו שני מרכבות מפוארות, באחד מהם הושיבו את החתן והחותן ובשניה את הכלה ואמה, אלא שהאב והאם של הכלה לא הצליחו להבין מה פשר השמחה מאחר שהם כלל אינם חפצים בשידוך זה, ובאותה הזמן היו כל בני העיר מרקדים בשמחה, וצווה הר"ר מענדל'ה שבלילה יכינו סעודה גדולה לשמחת חתן וכלה, ושכל אחד יביא עמו מתנה לזוג החתן והכלה, וכשהתפזרו כל בני העיר לביתם, נסעו הר"ר מענדל'ה והר"ר הערש והכלה והוריה לביתו של הר"ר מענדל'ה, ובהגיעם אמר הר"ר מענדל'ה להר"ר הערש שיכנס לחדר סמוך

ויכין את עצמו ברחיצה ובמלבושי כבוד לכבוד שמחת הנישואין, וכבר היו מוכנים מלבושים מפוארים, ובבית היו מוכנים מאכלים רבים.

אלא שהוריה של הכלה ישבו בצד מבוהלים מכך שבתם עומדת להינשא לבחור שכלל לא רצו בו, ולכן התחילו לבכות בכי מר על כך שאינם חפצים בבחור זה ורק חבורה של סוחרים לצים העמידו חתונה לדמיון ולשחוק, וכן הכלה התעלפה מהמחשבה שתצטרך להתחתן עם הבחור הזה.

פנה הר"ר מענדל'ה אל הורי הכלה ואמר להם שבחור משמש זה אינו בחור פשוט כלל וכלל כמו שהעולם חושב עליו, אלא הוא בחור מורם מעם ונשמתו נעלה היא עד למאוד, ועוד יבוא היום שיהא למנהיג בישראל ואלפים יצבאו על דלתותיו ויבקשו ממנו עצה וברכה, אלא שעתה עדיין לא הגיעה העת שתתגלה גדלותו, והוסיף ואמר להם שכמו שהאריז"ל אמר שלא ירד לעולם אלא להעמיד תלמיד כמו רבי חיים ויטאל ז"ל, וכמו כן הוא בעצמו לא ירד לעולם אלא להעמיד תלמיד כמו הבחור הזה הערש משרת, ושהוא ביקש שיגלו לו מהשמים היכן זיווגו של הר"ר הערש, עד שגילו לו שבתם היא המיועדת להינשא להר"ר הערש, וכיון שידע שהם לא יחפצו בבחור כזה, לכן סיבב כך לזרוק את הר"ר הערש מביתו שיצטרך להתגלגל ולהגיע לביתם ולשלוח מלאכים בדמות אנשים סוחרים ושיסובבו כך עד שיקדש את בתם לאשה.

וסיים שלכן צריכים הם להיות שמחים ומאושרים מאוד על שזכו לחתן כזה לבתם הכלה, והוא המיועד לישא את בתם, וגם אל חתן הר"ר הערש פנה ואמר לו שהיא הכלה המיועדת לו, ודרכה יוכל הוא להתעלות מאוד במדרגות הקדושה, וכך היה עד ששמחו החתן והכלה מאוד על שזכו לבוא לידי כך.

ולפתע התחילו שוב הורי הכלה לבכות, ולתמיהת הר"ר מענדל'ה לפשר בכייה זו, ענו לו שבכיה זו של שמחה היא על שזכו לחתן מופלג כזה, והם מצטערים על הצער שגרמו להחתן ונפלו על פניהם וביקשו שימחל

להם על הביזיונות שעבר מחמתם, וכך היה שמחל להם, ובירכו זה את זה בברכת מזל טוב, ולעת ערב התקבצו כל בני העיר לשמוח בשמחה הנעלה, וישבו לסעודה לאכול ולשמוח, והביאו כולם מתנות לחתן והכלה.

ובעת הסעודה חזר הר"ר מענדל'ה על כל סדר השתלשלות העניינים, וכשסיפר שהוציא שמועה על הר"ר הערש שהוא גנב, תמה בקול הרה"ק מראפשיץ זי"ע שהיה נוכח שם על מה שהוציא מפיו שערש משרת הוא גנב בו בזמן שלא מניה ולא מקצתיה, ענה לו הר"ר מענדל'ה שלא יחשוש וכל תיבה שהוציא מפיו נכון הוא עד למאוד ומדוקדק ביותר, שאדרבה שבחו שלו הוא במה שתמיד 'גנב' את דעת הבריות לחשוב שהוא אינו שווה מאום.

{סעודת מלוה מלכה מוצש"ק חיי שרה תשפ"ב}

הוצאות הגליון נדבת
ידידנו הר"ר אשר ישראל פיטרמן הי"ו
לדגל השמחה השדויה במעונו
באירוסו בתו הכלה בשעטזמ"צ למזל"ט

ויה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,
בנין עדי עד בקשר של קיימא, ויזכה לרוות רוב נחת ותענוג
דקדושה מהם ומכל יוצ"ח.

הוצאות הגליון נדבת
ידידנו הר"ר פינחס דוד טייבר הי"ו
לדגל השמחה השדויה במעונו
באירוסו בתו הכלה בשעטזמ"צ למזל"ט

ויה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,
בנין עדי עד בקשר של קיימא, ויזכה לרוות רוב נחת ותענוג
דקדושה מהם ומכל יוצ"ח.